

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
ЛЬВІВСЬКА КОМЕРЦІЙНА АКАДЕМІЯ

І. І. Свидрук

КРЕАТИВНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

*Рекомендовано
Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
для студентів вищих навчальних закладів*

Київ
«Центр учбової літератури»
2012

УДК 005:001.8(075.8)

ББК 65.290-2я73

С 24

Гриф надано

*Міністерством освіти і науки, молоді та спорту України
(Лист № 1/11-6332 від 19.07.2011 р.)*

Рецензенти:

Бочан І. О. – доктор економічних наук, професор, ректор Львівського інституту економіки і туризму;

Кузьмін О. Є. – доктор економічних наук, професор, директор Інституту економіки і права Національного університету «Львівська політехніка»;

Башнянін Г. І. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії Львівської Комерційної академії.

Свидрук І. І.

С 24 Креативний менеджмент. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 224 с.

ISBN 978-611-01-0341-1

У навчальному посібнику висвітлено засади управління креативними процесами на підприємствах. Розглядаються теоретичні аспекти і шляхи практичного застосування знань в галузі креативного менеджменту. Матеріал викладено з урахуванням закордонного і вітчизняного досвіду в цьому порівняно новому напрямку менеджменту, що дозволить студентам отримати необхідні знання, виявити та розвинути якості і навички, необхідні для ефективної роботи креативного управління.

Посібник призначено для студентів спеціальності 8.000014 «Управління інноваційною діяльністю», а також слухачам системи підвищення кваліфікації, аспірантам, підприємцям, управлінським працівникам вітчизняних підприємств.

УДК 005:001.8(075.8)

ББК 65.290-2я73

ISBN 978-611-01-0341-1

© Свидрук І. І., 2012.

© Центр учбової літератури, 2012.

ЗМІСТ

<i>Передмова</i>	5
Тема 1. Поняття креативного менеджменту	9
1.1. Креативний менеджмент як наука і вид діяльності. Предмет, об'єкт, мета та завдання дисципліни	9
1.2. Сутність творчості, креативності	13
1.3. Актуальність запровадження креативного менеджменту в діяльність підприємств та організацій	23
Тема 2. Творчий потенціал особистості	28
2.1. Поняття і психологічна структура творчого потенціалу особистості. Риси творчої особистості	28
2.2. Механізм творчого акту	32
2.3. Види творчого мислення. Творчість і моделі мислення людини.	35
2.4. Інтелект і творчість	42
Тема 3. Керівник як лідер креативного менеджменту	51
3.1. Особливості процесів мислення керівника	51
3.2. Формування інноваційного стилю управління	56
3.3. Лідерство у процесах прийняття рішень	63
Тема 4. Методи виявлення проблем та їх аналіз	72
4.1. Класифікація задач	72
4.2. Використання теорії складних систем щодо організації.	73
4.3. Методи постановки і системного аналізу управлінських проблем	75
Тема 5. Менеджмент ідей	85
5.1. Методи пошуку креативних ідей	85
5.2. Теорія вирішення винахідницьких задач	102
5.3. Класифікація типових прийомів пошуку рішень.	108

Тема 6. Управління розробкою креативних рішень на підприємстві	119
6.1. Особливості управлінських креативних рішень	119
6.2. Рішення, які ґрунтуються на досвіді і судженнях.	129
6.3. Інтуїтивні рішення.	137
Тема 7. Мотивування творчості	142
7.1. Творчий підхід керівника до мотивації працівників	142
7.2. Мотивація до творчого вирішення проблем, генерації та реалізації нових ідей	147
7.3. Творчість як потужний засіб мотивації	149
Тема 8. Навчання креативності	156
8.1. Створення концепції креативної освіти.	156
8.2. Управлінське проектування креативного навчання	160
8.3. Формування українського творчого суспільства	174
<i>Практикум за темами</i>	181
Тести	181
Ситуаційні завдання	192
Тренінги з розвитку креативності	198
Питання для самостійного вивчення	205
Питання практичного спрямування	207
Теми для підготовки доповідей та рефератів.	213
Список літератури для самостійного вивчення дисципліни.	215
<i>Предметні покажчики</i>	219

Передмова

Уява важливіша за знання.

Альберт Ейнштейн

На початку XXI століття, на думку фахівців з наукового управління, до сфери менеджменту зі сфери мистецтва переходить вимога нестандартного мислення, генерування та впровадження цікавих ідей, тобто креативності мислення. Поняття *креативність* та *творчість* тісно взаємопов'язані.

Креативність — це здатність генерації нового знання шляхом розширення і трансформації бачення реальності як майбутнього, здатного системно організувати діяльність, тобто це творче конструювання. Креативність передбачає творчий підхід (проектування) нових властивостей об'єкта із вже існуючих елементів (властивостей, відносин).

Креативність — широкомасштабна тема, вивчення якої важливе для розуміння механізмів розвитку як особистості, так і суспільства. На особистому рівні творче ставлення необхідне менеджеру в процесі управління, спеціалісту — при розв'язанні питань згідно власних обов'язків. На суспільному рівні креативність — це вияв нових напрямів у мистецтві, наукових відкриттях і соціальних програмах.

Актуальність запровадження креативного менеджменту в діяльність підприємств та організацій очевидна. Нині, коли основним методом конкурентної боротьби є нововведення, нестандартний підхід потрібний повсякчасно і всім працівникам, а особливо відділам, що мають справу з інноваціями будь-якого характеру: техніко-технологічними, організаційними, асортименту виробів, послуг тощо.

На сьогодні актуальною є проблема встановлення, підбору, вироблення адекватних ефективних емпіричних інструментів дослідження феномена креативності в різних його проявах та на різних щаблях управління підприємствами. Слід не лише вчитися виявляти та вимі-

рювати креативність, а й створювати умови для її розвитку. Тому важливо визначити й розробити оптимальні методи активного сприяння та його розвитку у креативних індивідів на підприємствах та в організаціях.

Посібник спрямований на розкриття суті креативного менеджменту як науки і виду управлінської діяльності. Для застосування цих знань на практиці сучасному менеджеру необхідно володіти методами виявлення управлінських проблем, постановки і системного їх аналізу, прийомами пошуку рішень.

Питання управління розробкою креативних рішень на підприємстві розглядаються комплексно і включають дослідження їх етапів та видів.

Керівнику необхідно ретельно підбирати персонал, вивчати і знати творчий потенціал як особисто кожного, так і групи чи колективу. У зв'язку з цим у посібнику розглядаються такі питання, як риси творчої особистості, механізм творчого акту, види творчого мислення, зв'язок інтелекту та творчих здібностей. Описані суть та структура творчого потенціалу, система організаційних умов і факторів, що впливають на його формування та розвиток.

Аби менеджер міг повністю розкрити свої здібності, необхідні внутрішні й зовнішні стимули. У посібнику приділено цілий розділ питанням мотивування творчості. Інноваційний лідер повинен цілеспрямовано впливати на поведінку групи творчих працівників, демонструвати оригінальні підходи до вирішення проблем і поступово змінити культуру управління та виробити інноваційний стиль. Зважаючи на актуальність формування креативного суспільства, визначені шляхи створення концепції креативної освіти, у посібнику розглянуто управлінське проектування креативного навчання.

Посібник призначений для студентів спеціальності 8.000014 «Управління інноваційною діяльністю».

Метою вивчення магістрантами спеціальності «Управління інноваційною діяльністю» навчальної дисципліни «Креативний менеджмент» є формування принципів, визначення та створення необхідних умов для розвитку креативності працівників підприємств. Курс «Креативний менеджмент» за своїм змістом відповідає новим освітнянським завданням і дозволяє зробити більш довершеним процес

формування спеціаліста — менеджера ринкового типу. Логіка викладання цього курсу пов'язана з донесенням та обговоренням зі студентами результатів креативної управлінської практики, психологічних спостережень та узагальнень за розвитком і наслідками креативного управління.

Сьогодні питання креативного менеджменту мало вивчені вітчизняними вченими. Закордонні дослідники цього напрямку, такі як Алан Дж. Роу, Едуард де Боно, Майкл Мікалко, пропонують свої праці в художньо-публіцистичному стилі та у формі ділових ігор. Даний посібник є однією із перших вітчизняних спроб викласти теоретичні та прикладні аспекти креативного менеджменту.